

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до другої редакції проєкту ДСТУ

«Настанова щодо забезпечення збалансованого використання природних ресурсів під час проектування споруд»

1 Підстава розроблення проєкту ДСТУ

Підставою розроблення проєкту ДСТУ «Настанова щодо забезпечення збалансованого використання природних ресурсів під час проектування споруд» (далі – проєкт ДСТУ) є:

а) необхідність перегляду ДСТУ 9171:2021 «Настанова щодо забезпечення збалансованого використання природних ресурсів під час проектування споруд» (далі – ДСТУ 9171:2021), у якому наведено неповний обсяг положень щодо природних ресурсів, які потребують сталого використання під час проектування об'єктів будівництва та відповідають потребам замовників, зокрема положень щодо:

- природних викопних енергетичних ресурсів (нафтопродуктів, природний газ, вугілля, торф тощо), які споживають на етапах від видобутку сировини до виконання будівельних робіт та при управлінні відходами (приєднана енергія);
- відновлення та повторного використання відходів будівництва та знесення об'єктів будівництва, у т.ч. зворотного заповнення задля заощадження природних ресурсів при будівництві та виробництві будівельних матеріалів та конструкцій;
- системи управління відходами будівництва та знесення об'єктів будівництва, у т.ч. відходами тари та упаковки (включно з небезпечними) будівельних матеріалів та конструкцій, які були утворені на будівельному майданчику при виконанні будівельних робіт;
- вимог до конкретних операцій з управління відходами на будівельному майданчику при виконанні будівельних робіт;

б) невідповідність ДСТУ 9171:2021 вимогам законодавства у сфері управління відходами та запобігання кліматичним змінам (зазнало суттєвих змін у період 2021-2024 років), зокрема:

- статтям 1, 2, 5, 6, 7, 13 Закону України «Про управління відходами»;
- пункту 54 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування»;
- постанові Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1073 «Про затвердження Порядку поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків»;

- розпорядженню Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363 «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року»;

в) наведення у ДСТУ 9171:2021:

- посилання на національні стандарти, які на сьогодні втратили чинність, зокрема ДСТУ Б В.2.6-75:2008, ГОСТ 12.1.005-88, ДСТУ ISO 14024:2002;

- поняття «збалансоване використання природних ресурсів», яке не відповідає Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

- словосполучення «формування проектних рішень», яке потребує коригування;

- поняття «потенціал глобального потепління», яке потребує приведення у відповідність до розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363 «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року» та ДСТУ ISO 14064-1:2024 та ДСТУ ISO 14064-2:2024;

г) протокол Спільного засідання для обговорення питань щодо перевірки ДСТУ 9171:2021 «Настанова щодо забезпечення збалансованого використання природних ресурсів під час проектування споруд» від

27.03.2024 за участю ТК 82 «Охорона довкілля» та ТК 301 «Металобудівництво»;

д) лист ТК 301 «Металобудівництво» від 30.04.2024 № 188/01/08-ТК щодо підтримання необхідності перегляду ДСТУ 9171:2021;

е) Додаток 1 до Програми робіт з національної стандартизації на 2024 рік, затверджений наказом ДП «УкрНДНЦ» від 15.10.2024 № 262 (номер теми – 0748-2024).

Проект ДСТУ узгоджено з вимогами технічного завдання.

Проект ДСТУ розроблено ВГО «Жива планета» та ТК 82 «Охорона довкілля».

Технічним комітетом стандартизації, відповідальним за цей стандарт в Україні, є ТК 301 «Металобудівництво».

2 Термін виконання

Початок – березень 2025 р.

Кінець – вересень 2025 р.

3 Призначеність і завдання проєкту ДСТУ

Основним завданням проєкту ДСТУ є забезпечення реалізації сьомої основної вимоги до будівель і споруд згідно з Законом України «Про будівельні норми», що стосується сталого використання природних ресурсів, а саме:

а) раціонального і повторного використання або перероблення будівельних конструкцій та будівельних матеріалів після демонтування або знесення об'єктів будівництва, зокрема руйнування;

б) довговічності;

в) можливості використання екологічно сумісних сировинних і вторинних будівельних матеріалів та виробів.

Призначеністю проєкту ДСТУ є досягнення сталого використання природних ресурсів при новому будівництві, капітальному ремонті, реконструкції, а також у проєктах (об'єктуваннях) ліквідації об'єктів

будівництва. У проєктній документації об'єктів будівництва цей стандарт може бути використаний при розробленні розділів «Опір і стійкість», «Охорона довкілля», «Довговічність і ремонтпридатність» або окремого розділу зі сталого використання природних ресурсів.

Застосування цього стандарту передбачено при складанні:

а) завдання на проєктування в частині, що стосується забезпечення сталого використання природних ресурсів, приєднаної енергії та вуглецю;

б) техніко-економічного обґрунтування (розрахунку) в частині, що стосується оцінювання життєвого циклу об'єкта будівництва із визначенням заходів досягнення цілей сталого розвитку та потенціалу глобального потепління.

Цей стандарт може бути застосований при складанні інших частин проєктної документації об'єктів будівництва, а також при встановленні критеріїв для рейтингової системи оцінювання проєктів ефективного будівництва відповідно до пункту 15 Операційного плану заходів з реалізації у 2024-2026 роках Довгострокової стратегії термомодернізації будівель на період до 2050 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1228, щодо запровадження національної системи рейтингування будівель і громад за рівнем енергоефективності разом із системою винагороди лідерів за рівнем енергоефективності.

4 Характеристика об'єкта стандартизації

Об'єктом стандартизації є настанова з проєктування об'єктів будівництва з урахуванням збалансованого використання природних ресурсів.

З метою забезпечення сталого використання природних ресурсів у цьому стандарті будуть визначені положення щодо виконання проєктної діяльності об'єктів будівництва з урахуванням їх життєвого циклу.

В частині оцінювання екологічності та економічності життєвого циклу цей стандарт буде поширюватися виключно на архітектурно-будівельні системи об'єктів будівництва.

Цей стандарт не буде поширюватися на поводження з радіоактивними відходами відповідно до Закону України «Про поводження з радіоактивними відходами», поводження з відходами, що можуть утворюватися при будівництві об'єктів оборонного і спеціального призначення та об'єктів, на які поширюється дія законів України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» та «Про охорону культурної спадщини».

Цей стандарт не буде поширюватися на використання або вплив на окремі компоненти (об'єкти) природних ресурсів, що належать до земельних ресурсів і ґрунтів, мінеральних ресурсів і надр, водних ресурсів і водного середовища, атмосферного повітря, кліматичних ресурсів, фауни (тваринного світу), флори (рослинного світу), а також техногенного та соціального середовища.

Цей стандарт не буде пов'язаний з іншими об'єктами даної та суміжних сфер стандартизації.

5 Взаємозв'язок з іншими національними стандартами

Проект ДСТУ взаємопов'язано з такими національними стандартами:

ДСТУ 8855:2019 Будівлі та споруди. Визначення класу наслідків (відповідальності)

ДСТУ Б В.2.6-34:2008 Конструкції будинків і споруд. Конструкції зовнішніх стін із фасадною теплоізоляцією. Класифікація й загальні технічні вимоги

ДСТУ В 15.001:2023 Система керування життєвим циклом озброєння та військової техніки. Основні положення

ДСТУ-Н Б EN 1990:2008 Єврокод. Основи проектування конструкцій (EN 1990:2002, IDT)

ДСТУ EN 15643:2022 (EN 15643:2021, IDT) Стійкість будівельних робіт.
Основи для оцінювання будівель та інженерних споруд

ДСТУ ISO 14008:2020 (ISO 14008:2019, IDT), Грошове оцінювання
впливів на довкілля та пов'язаних з ними екологічних аспектів

ДСТУ ISO 14040:2013 Екологічне управління. Оцінювання життєвого
циклу. Принципи та структура (ISO 14040:2006, IDT)

ДСТУ ISO 14041:2004 Екологічне керування. Оцінювання життєвого
циклу. Визначення цілі і сфери застосування інвентаризації (ISO 14041:1998,
IDT)

ДСТУ ISO 14044:2013 Екологічне управління. Оцінювання життєвого
циклу. Вимоги та настанови (ISO 14044:2006, IDT)

ДСТУ ISO 14051:2015 (ISO 14051:2011, IDT) Екологічне управління.
Обліковування витрат, пов'язаних із матеріальними потоками. Загальні
принципи та структура

ДСТУ ISO 15686-1:2020 (ISO 15686-1:2011, IDT) Будівлі та об'єкти
нерухомого майна. Планування строку експлуатації. Частина 1. Основні
принципи та методологія

ДСТУ ISO 15686-2:2020 (ISO 15686-2:2012, IDT) Будівлі та об'єкти
нерухомого майна. Планування терміну служби. Частина 2. Методи
прогнозування терміну служби

ДСТУ ISO 15686-5:2020 (ISO 15686-5:2017, IDT) Будівлі та об'єкти
нерухомого майна. Планування строку експлуатації. Частина 5. Оцінювання
вартості життєвого циклу

ДСТУ ISO 15686-7:2020 (ISO 15686-7:2017, IDT) Будівлі та об'єкти
нерухомого майна. Планування терміну служби. Частина 7. Оцінювання
характеристик для зворотного зв'язку стосовно даних про термін служби,
отриманих на практиці

ДСТУ ISO 15686-8:2020 (ISO 15686-8:2008, IDT) Будівлі та об'єкти
нерухомого майна. Планування терміну служби. Частина 8. Нормативний
термін служби та обчислення терміну служби

ДСТУ ISO/TS 15686-9:2020 (ISO/TS 15686-9:2008, IDT) Будівлі та об'єкти нерухомого майна. Планування терміну служби. Частина 9. Настанова з оцінювання даних про термін служби

ДСТУ ISO 15392:2022 (ISO 15392:2019, IDT) Сталість в будівлях та будівельних роботах. Загальні принципи.

ДСТУ EN 15978:2022 (EN 15978:2011, IDT) Стійкість будівельних робіт. Оцінювання екологічних характеристик будівель. Метод розрахунку

ДСТУ EN 15804:2022 (EN 15804:2012+A2:2019, IDT) Екологічність будівельних робіт. Екологічні декларації продукції. Основні правила для категорії будівельних виробів

ДСТУ ISO 14005:2020 (ISO 14005:2019, IDT) Системи екологічного управління. Настанови щодо гнучкого підходу до поетапного запровадження

ДСТУ ISO 14020:2003 Екологічні маркування та декларації. Загальні принципи (ISO 14020:2000, IDT)

ДСТУ ISO 14021:2016 (ISO 14021:2016, IDT) Екологічні маркування та декларації. Екологічні самодекларації (екологічне маркування типу II)

ДСТУ ISO 14024:2018 (ISO 14024:2018, IDT) Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та процедури

ДСТУ ISO 14025:2008 Екологічні маркування та декларації. Екологічні декларації типу III. Принципи та процедури (ISO 14025:2006, IDT)

ДСТУ ISO 14026:2018 (ISO 14026:2017, IDT) Екологічні маркування та декларації. Принципи, вимоги та настанови стосовно обмінювання інформацією щодо впливу діяльності людини на довкілля

ДСТУ ISO/TS 14027:2018 (ISO/TS 14027:2017, IDT) Екологічні маркування та декларації. Розроблення правил щодо категорії продукції

ДСТУ ISO 14064-1:2024 (ISO 14064-1:2018, IDT) Парникові гази. Частина 1. Вимоги та настанови щодо кількісного визначення і звітності про викиди та видалення парникових газів на рівні організації

ДСТУ ISO 14064-2:2024 (ISO 14064-2:2019, IDT) Парникові гази. Частина 2. Вимоги та настанови щодо кількісного визначення, моніторингу і

звітності про зменшення викидів або збільшення видалення парникових газів на рівні проекту

ДСТУ Б А.1.1-72-2000 Система стандартизації та нормування в будівництві. Екологічні характеристики будівельних матеріалів. Терміни та визначення

Національні стандарти, з якими потрібно пов'язати чи узгодити положення проекту ДСТУ, відсутні.

Прийняттям проекту ДСТУ не передбачає перевіряння та внесення змін до чинних національних стандартів.

З прийняттям проекту ДСТУ передбачено скасування ДСТУ 9171:2021 «Настанова щодо забезпечення збалансованого використання природних ресурсів під час проектування споруд».

6 Джерела інформації

При розробленні проекту ДСТУ застосовано такі джерела інформації:

Закон України «Про управління відходами»

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»

Закон України «Про будівельні норми»

Закон України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією»

Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»

Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки»

Закон України «Про надання будівельної продукції на ринку»

Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2006 № 1764 «Про затвердження Технічного регламенту будівельних виробів (продукції)»

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 474 «Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів»

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1073 «Про затвердження Порядку поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»

Постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2023 № 1102 «Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів»

Постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2024 № 539 «Про затвердження Технічного регламенту класифікації небезпечності, маркування та пакування хімічної продукції»

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»

ДБН А.3.1-5:2016 Організація будівельного виробництва, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.05.2016 № 115

ДБН А.2.2-1:2021 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС), затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 30.12.2021 № 366

ДБН А.2.2-3:2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво. Зі Змінами № 1 та № 2, затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 04.06.2014 № 163

ДБН В.1.2-14:2018 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель і споруд. Зі Зміною № 1, затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 02.08.2018 № 198

Настанова з визначення вартості будівництва, затверджена наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 01.11.2021 № 281

ISO 21931-1:2022 Sustainability in buildings and civil engineering works — Framework for methods of assessment of the environmental, social and economic performance of construction works as a basis for sustainability assessment. Part 1: Buildings

ISO 21928-2:2023 Sustainability in buildings and civil engineering works — Sustainability indicators Part 2: Framework for the development of indicators for civil engineering works.

У процесі розроблення проекту ДСТУ застосовано:

– ДСТУ 1.2:2024 Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації;

– ДСТУ 1.5:2015 Національна стандартизація. Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів.

7 Додаткові дані

Вимоги, додатково визначені в технічному завданні, які було виконано під час розроблення проекту ДСТУ, відсутні.

8 Дата набуття чинності

З урахуванням часу, необхідного для виконання підготовчих заходів (прийняття стандарту, підготовка до видання та видання, друк в джерелах інформації тощо) пропонується дата набуття чинності проекту ДСТУ – через один місяць після прийняття.

9 Інформація про коментарі

Повідомлення про розроблення проекту ДСТУ було розміщено на офіційному вебсайті ДП «УкрНДНЦ» протягом 60 календарних днів для надання коментарів від заінтересованих сторін.

За цей час отримано коментарі від ДП «Науково-дослідний інститут будівельного виробництва» (лист ДП «УкрНДНЦ» від 23.04.2025 № 3.1-10/3.1.1-611).

Врахування та обґрунтування деяких відхилень визначених коментарів та пропозицій до проєкту ДСТУ наведені у Зводі коментарів.

Голова

ТК 82 «Охорона довкілля»

Олександр БОНДАР

_____ 2025 р.